

Türkiye ve Dünya Ekonomi Gündemi (9 - 15 Mayıs)

Türkiye

- İşsizlik oranı Mart'ta 0.4 puanlık artış ile %11.5 oldu. İşgücüne katılma oranının %52.6 olduğu Mart'ta, istihdam oranı 0.2 puanlık azalış ile %46.5, 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 0.5 puanlık artış ile %21.2 oldu.
- Sanayi üretim endeksi Mart ayında arındırılmamış verilerle yıllık %9.5 artarken, takvim etkisinden arındırılmış verilerle yıllık %9.6 arttı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi ise Mart ayında aylık %1.8 azaldı. Böylece, 2022 yılının ilk çeyreğinde takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %10.2 arttı. Bir önceki çeyreğe göre ise mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi %2.0 arttı.

ABD

- Nisan ayı enflasyonu yıllık bazda %8.3 artışla 40 yılın zirvesinden geriledi. Çekirdek enflasyon ise yıllık bazda %6.2 ile beklentilerin üzerinde artış gösterdi.
- ÜFE Nisan ayında beklentilere paralel olarak aylık bazda %0.5 artış gösterdi.
- Fed Başkanı Jerome Powell, Fed'in ana görevinin enflasyonu yeniden kontrol altına almak olduğunu söyledi. Powell, fiyat istikrarını ekonominin temel taşı olarak tanımlarken, Fed'in yumuşak bir iniş yapip yapamayacağını Fed'in kontrolünde olmayan faktörlere de bağlı olduğunu vurguladı. Powell ayrıca, faizleri biraz daha erken yükseltmenin muhtemelen ABD ekonomisi için daha iyi olacağını ekledi.
- ABD Başkanı Joe Biden, enflasyonu çok ciddiye aldığını ve iç politikada önceliği olduğunu belirtti. ABD Merkez Bankası (Fed)'nin, enflasyonu kontrol etmek için işini yapacağını söyledi.
- Ukrayna'ya 40 milyar dolarlık yardım paketi ABD Temsilciler Meclisi'nden geçti.
- Cleveland Fed Başkanı Loretta Mester, enflasyonun henüz zirve seviyede olmadığını ve Fed'in faiz oranlarını agresif şekilde artırma yolunda olduğunu söyledi.

Avrupa

- Euro Bölgesi'nde yatırımcı güveni üçüncü ayda da düşüşünü sürdürerek savaşın etkisiyle Haziran 2020'den beri en düşük seviyede gerçekleşti. Endeks, Mayıs'ta -22.6'ya geriledi.
- Euro Bölgesi'nde ZEW endeksi Mayıs ayında -29.5 seviyesine yükseldi ancak negatif bölgede kalmayı sürdürdü.
- Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı Lagarde, ilk faiz artışının varlık alım programının bitişinden birkaç hafta sonra gerçekleşebileceğini söyledi.
- Avrupa Birliği Komisyonu, Rusya'nın doğal gaz arzını kesmesi veya büyük ölçüde sınırlaması hâlinde enerji piyasasına müdahale etmek için bir yol haritası taslağı hazırladığını açıkladı.
- Almanya'da yatırımcı güveni Mayıs ayında toparlansa da Ukrayna'daki savaşın görünümü kötüleştirilmesiyle negatif bölgede kalmaya devam etti. ZEW endeksi Mayıs'ta -34.3 oldu.
- Almanya'da Nisan ayı enflasyonu beklentilere paralel olarak yıllık bazda %7.4 arttı.
- İngiltere ekonomisi 2022 yılının ilk çeyreğinde dönemsel bazda %1 olan beklentilerin altında %0.8 büyüdü.

Asya

- Japonya'da ÜFE Nisan ayında aylık bazda %1.2, yıllık bazda %10 ile beklentilerin üstünde arttı.
- Çin Merkez Bankası (PBoC), Mayıs toplantısında orta vadeli kredi kolaylığı faizini değiştirmede. PBoC, 1 yıl vadeli orta vadeli kredi kolaylığı (MLF) faiz oranını %2.85 seviyesinde tuttu.
- Çin'de sanayi üretim endeksi Nisan ayında %0.4 artış beklentilerine karşın yıllık bazda %2.9 geriledi.

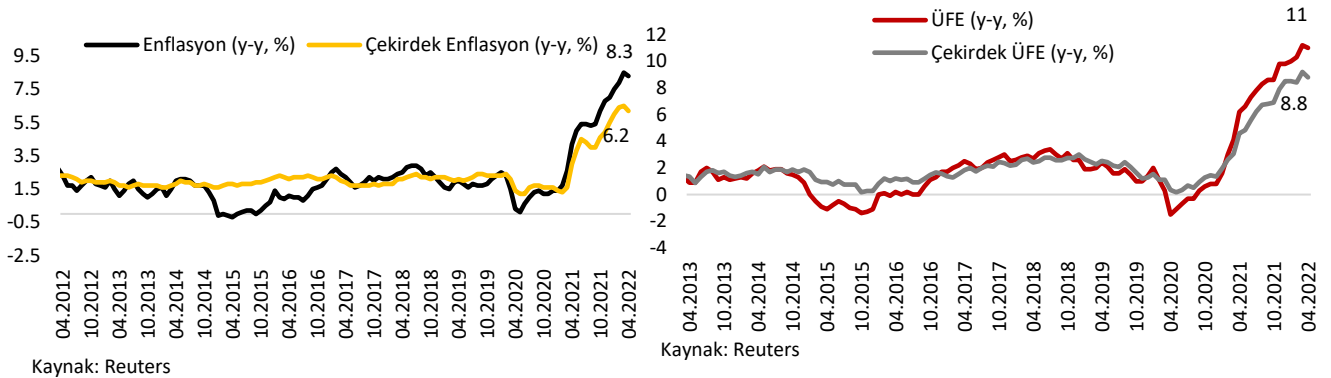
- Çin'de perakende satışlar Nisan ayında yıllık bazda beklentilerin üzerinde %11.1 geriledi.
- Çin'de Nisan ayında üretici fiyatları bir önceki yılın aynı dönemine göre beklentilerin üzerinde %8.3 arttı. Ülkede tüketici fiyat endeksi ise Nisan'da yıllık %2.1 ile beklentilerin üzerinde arttı.

Diğer

- Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin enerji maliyetlerini artırmasıyla Yunanistan'da yıllık enflasyon 1995 yılından bu yana ilk kez çift haneye çıktı ve Nisan'da %10.2'ye ulaştı.
- Romanya Merkez Bankası politika faizini 75 baz puanla tahminlerin üzerinde artırdı ve %3.75'e yükseltti.
- Meksika Merkez Bankası politika faizini 50 baz puan artışla %7 seviyesine çekti.
- Peru Merkez Bankası politika faizini 50 baz puan artışla %5 seviyesine çıkardı. Böylelikle ülkede faiz 2009'dan bu yana en yüksek seviyeye geldi.

Ayrıntılar...

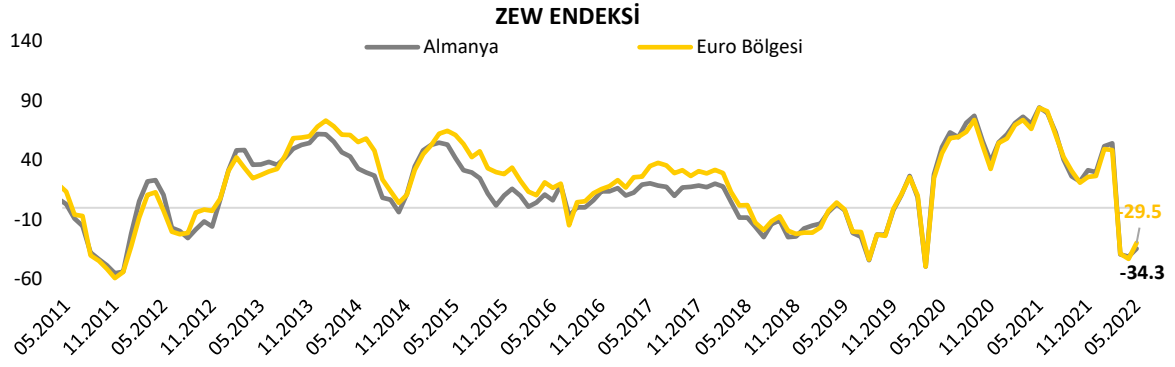
ABD'de Mart ayında TÜFE son 40 yılın en yüksek seviyesini korurken; ÜFE 2010'dan beri en büyük artışı kaydetti.

ABD'de enflasyon Nisan ayında beklentilerin üzerinde aylık bazda %0.3, yıllık bazda %8.3 arttı. Yıllık bazdaki artış benzin fiyatlarındaki gerilemenin etkisiyle yavaşladı. Gıda ve enerji fiyatlarının yansıtılmadığı çekirdek tüketici fiyatları da beklentilerin üzerinde aylık bazda %0.6, yıllık bazda %6.2 arttı.

Üretici fiyatları (ÜFE) Nisan ayında %0.5 ile beklentilere paralel artış kaydederken yıllık artış %11 ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti. Gıda ve enerji fiyatlarının yansıtılmadığı çekirdek üretici fiyatları Nisan ayında aylık bazda %0.4 ile beklentilerin altında, yıllık bazda ise %8.8 ile beklentilerin altında yükseldi.

Euro Bölgesi'nde ve Almanya'da yatırımcı güveni toparlansa da negatif bölgede kalmaya devam etti.

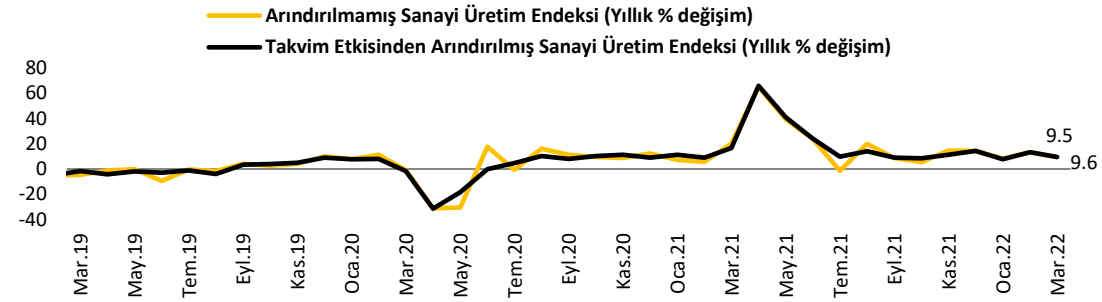

Almanya'da ZEW yatırımcı beklentileri endeksi Mayıs'ta beklentilerin üstünde gerçekleşerek -41 seviyesinden -34.3 seviyesine yükseldi. Nisan ayı verisi, Covid-19 salgınının başladığı 2020'den beri görülen en kötü veri olmuştur.

Rusya-Ukrayna arasındaki savaş ve Rusya'ya uygulanan yaptırımlar, Almanya'da ekonomik görünümü kötüleştirirken, halihazırda yüksek seyreden enerji ve diğer emtia fiyatlarındaki yükseliş ise enflasyonist baskıların artmasına neden oluyor. Bu ortamda artan resesyon algısı, yatırımcı güveninde düşüşe neden olmaya devam ediyor. ZEW Başkanı, kötüleşmenin devam edeceğini ancak öncekinden daha düşük hızda olacağını ifade etti.

Ukrayna'daki savaş Euro Bölgesi'nde de ZEW endeksinin sert şekilde gerilemesine neden oldu. Nisan ayında -43 olan ZEW endeksi Mayıs'ta -29.5'e yükseldi.

Sanayi üretim endeksi yılın ilk çeyreğinde büyümeyi destekliyor.

Mart ayında arındırılmamış verilerle sanayi üretim endeksi yıllık %9.5 artarken, takvim etkisinden arındırılmış verilerle sanayi üretim endeksi yıllık %9.6 arttı. Aylık olarak ise sanayi üretim endeksinde %1.8 azalış yaşandı. Mart ayında sanayi üretim endeksinin yıllık bazdaki artışında hem iç talep hem de dış talepte yaşanan artış belirleyici oldu. Çeyrek dönem olarak değerlendirme yapıldığında ise, 2022 yılının ilk çeyreğinde takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %10.2 arttı. Bir önceki çeyreğe göre ise mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi %2.0 arttı.

Sanayi üretim endeksinin büyümenin en önemli öncül göstergelerinden biri olduğu değerlendirildiğinde, yılın ilk çeyreğinde sanayi üretim endeksinin büyümeyi üretim ve ihracat kanalı üzerinden desteklemesini bekliyoruz. Yılın ikinci çeyreğinde ise yılın ilk çeyreğine kıyasla tedarik zincirinde yaşanan sıkıntıların etkisiyle bir miktar yavaşlama yaşanabilir.

D İ P N O T

Sanayi Üretim Endeksi Nedir?

Amaç: Ekonominin sanayi kesiminde meydana gelen gelişmelerin ve uygulanan ekonomik politikaların, kısa dönemde olumlu veya olumsuz etkilerinin ölçülebilmesi için "Sanayi Üretim Endeksi" hesaplanmaktadır.

Sanayi üretim endeksinin kapsadığı sektörler: Sanayi Üretim Endeksinde Madencilik ve Taşocakçılığı (B), İmalat (C) ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı (D) sektörleri kapsamaktadır.

Sanayi Üretim Endeksi Üç Farklı Biçimde Açıklanmaktadır:

1. Arındırılmamış Veri

Yıllık olarak ifade edilmektedir. Geçen yılın aynı ayına göre yapılan kıyaslamalarda kullanılır.

2. Takvim Etkisinden Arındırılmış Veri

Yıllık olarak ifade edilmektedir. Arındırılmamış veriden, takvim ve tatilden kaynaklanan etkiler arındırıldığında "takvim etkisinden arındırılmış" veri elde edilmektedir. Takvim etkisinden arındırılmış veriler, geçen yılın aynı ayına göre yapılan kıyaslamalarda kullanılır.

- **Takvim etkisinden arındırma: Hafta sonu tatili, resmi tatil, bayram tatili gibi süreyi etkileyen farklılıkların giderilmesidir.**

Örneğin; yıl içinde Bayram tatillerine denk gelen aylarda üretimde kesinti yaşanırken, bayram tatiline denk gelmeyen aylarda üretim artış göstermektedir.

3. Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış Veri

Aylık olarak ifade edilmektedir. Arındırılmamış veriden, hem takvim hem de mevsimsel etkilerden kaynaklanan hareketler arındırıldığında "mevsim etkilerinden arındırılmış" veri elde edilmektedir. Mevsim etkilerinden arındırılmış veriler, bir önceki aya göre yapılan kıyaslamalarda kullanılmalıdır (Grafik.2).

Mevsim ve takvimden kaynaklanan etkiler, geçici nitelikte olduklarından, verinin genel eğiliminin gözlemlenmesini engellemektedirler. Bu nedenle, kısa dönemli göstergelerdeki mevsimsel yapının belirlenmesi; ardışık dönemler arasında güvenilir karşılaştırmalar yapmak için son derece önemli rol oynar.

- **Mevsim etkisinden arındırma: hava koşulları, grevler, elektrik kesintisi, makine arızaları, çalışma saatlerindeki aksamalar, makine ve tesisatın bakım araları gibi geçici nedenlerden dolayı ortaya çıkan farklılıkların giderilmesidir.**

Örneğin; içinde bulunulan ayda bir önceki aya göre yaşanan olumsuz ya da olumlu haberler sanayi üretim endeksi üzerinde etkilidir. Otomotiv sektöründe yaşanan grev neticesinde üretim kaybının ortaya çıkması sanayi üretiminde geçici azalış yaşanmasına neden olur ve bu durum mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksinde yansır.

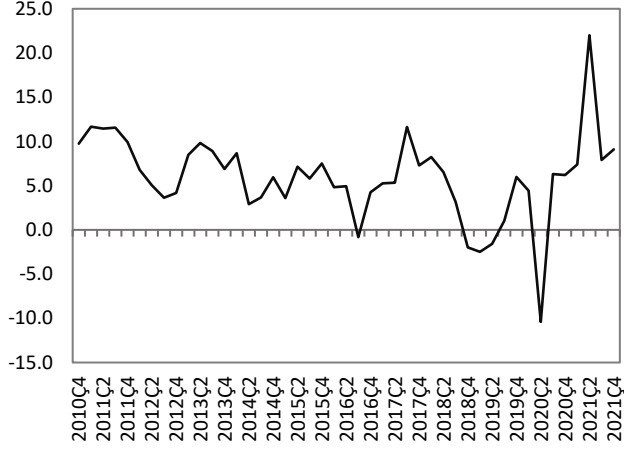
Haftalık Veri Takvimi (16 – 20 Mayıs 2022)

Tarih	Ülke	Açıklanacak Veri	Önceki	Beklenti
16.05.2022	Türkiye	Cari İşlemler Dengesi (Mart)	-5.2 milyar \$	-5.6 milyar \$ (Açıklandı)
		Merkezî Yönetim Bütçe Dengesi (Nisan)	-69 milyar ₺	-50.2 milyar ₺ (Açıklandı)
	ABD	New York Fed İmalat Endeksi (Mayıs)	24.6	-11.6 (Açıklandı)
	Euro Bölgesi	Dış Ticaret Dengesi (Mart)	-7.6 milyar €	-16.4 milyar € (Açıklandı)
		Avrupa Komisyonu Bahar Tahminleri	--	--
	Japonya	ÜFE (Nisan, y-y)	%9.5	%10 (Açıklandı)
17.05.2022	ABD	Perakende Satışlar (Nisan, a-a)	%0.7	%0.7
		Sanayi Üretim Endeksi (Nisan, y-y)	%5.5	--
	Euro Bölgesi	GSYH (1.çeyrek, revizyon, ç-ç)	%0.3	%0.2
		Fransa	İşsizlik Oranı (1.çeyrek)	%7.4
	İtalya	Dış Ticaret Dengesi (Mart)	-1.7 milyar €	--
		TÜFE (Nisan, y-y)	%6.5	--
	İngiltere	İşsizlik Oranı (Mart)	%3.8	--
	18.05.2022	ABD	İnşaat İzinleri (Nisan, a-a)	%0.3
Konut Başlangıçları (Nisan, a-a)			%0.3	--
Euro Bölgesi		TÜFE (Nisan, y-y)	%7.4	%7.5
		Çekirdek TÜFE (Nisan, y-y)	%2.9	%3.5
İngiltere		TÜFE (Nisan, y-y)	%7	--
		Çekirdek TÜFE (Nisan, y-y)	%5.7	--
Japonya		GSYH (1.çeyrek, yıllıklandırılmış, öncül)	%5.4	-%1.8
		Sanayi Üretim Endeksi (Mart, y-y)	%0.5	--
19.05.2022	ABD	Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	203 bin kişi	--
		Philadelphia Fed İmalat Endeksi (Mayıs)	17.6	17.2
		CB Öncü Göstergeler Endeksi (Nisan, a-a)	%0.3	%0.3
		İkinci El Konut Satışları (Nisan, a-a)	-%2.7	--
	Euro Bölgesi	Cari İşlemler Dengesi (Mart)	11.4 milyar €	--
	Japonya	Dış Ticaret Dengesi (Nisan)	-412.4 milyar ¥	-1150 milyar ¥
		Makine Siparişleri (Mart, y-y)	%4.3	%3.7
	20.05.2022	Euro Bölgesi	Tüketici Güven Endeksi (Mayıs, öncül)	-22
Almanya		ÜFE (Nisan, y-y)	%30.9	--
İngiltere		Tüketici Güven Endeksi (Mayıs)	-38	--
		Perakende Satışlar (Nisan, y-y)	%0.9	--
Japonya		TÜFE (Nisan, y-y)	%1.2	--

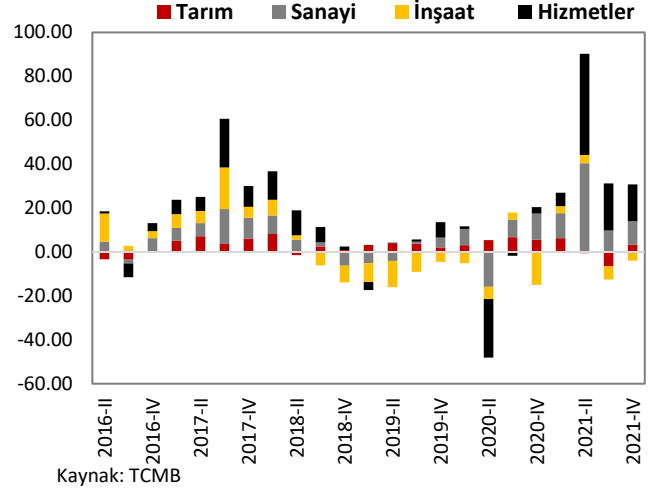
TÜRKİYE

Türkiye Büyüme Oranı

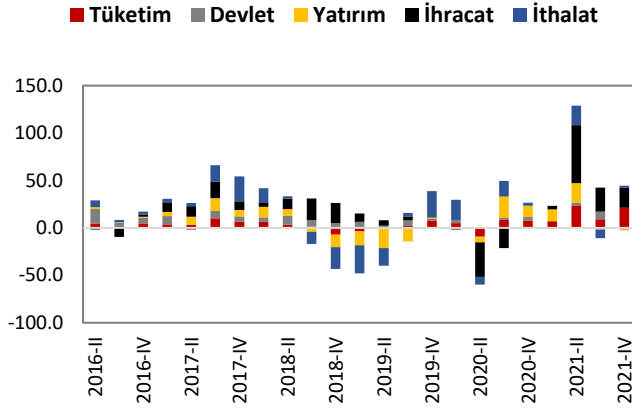
Reel GSYH (y-y, %)

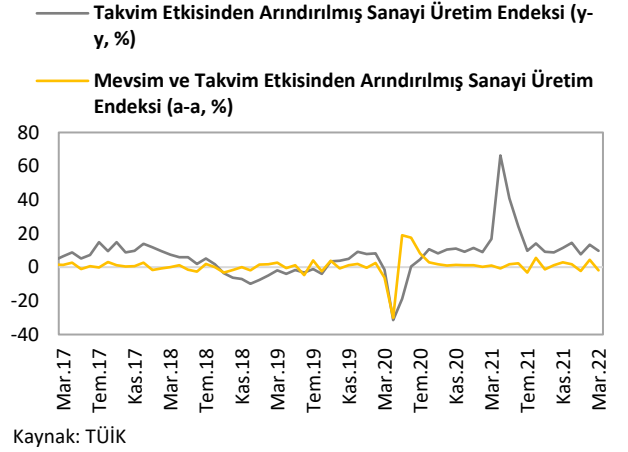
Sektörel Büyüme Hızları (y-y, %)

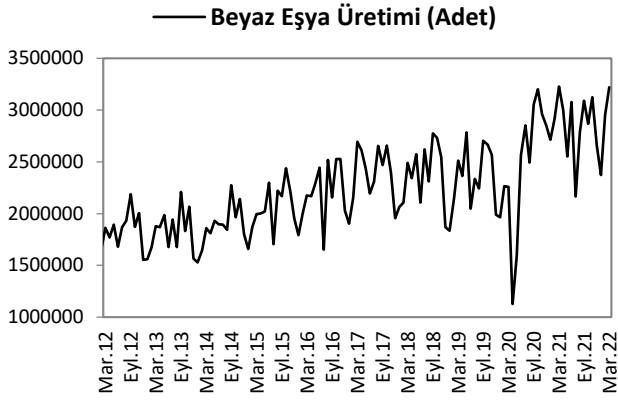
Harcama Bileşenlerinin Büyüme Hızları (y-y, %)

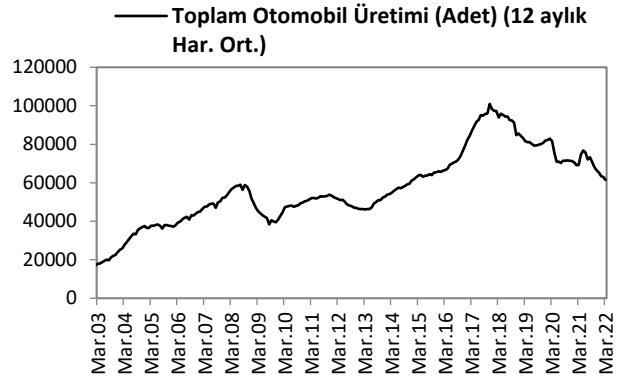
Sanayi Üretim Endeksi

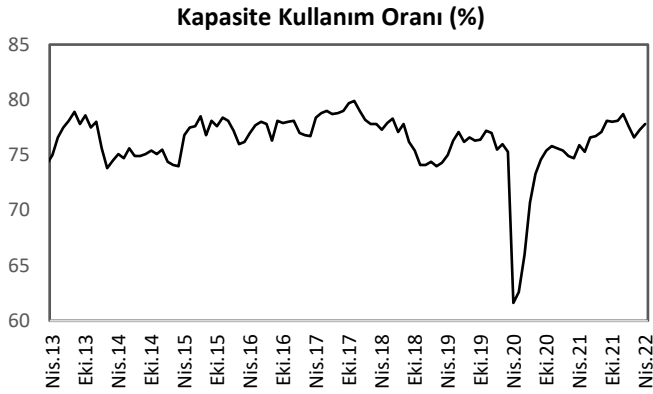
Beyaz Eşya Üretimi

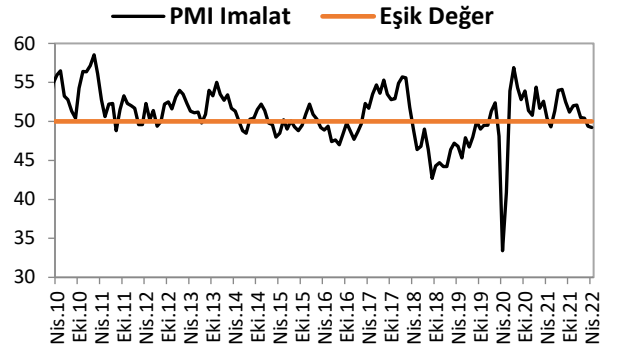
Toplam Otomobil Üretimi

Kapasite Kullanım Oranı

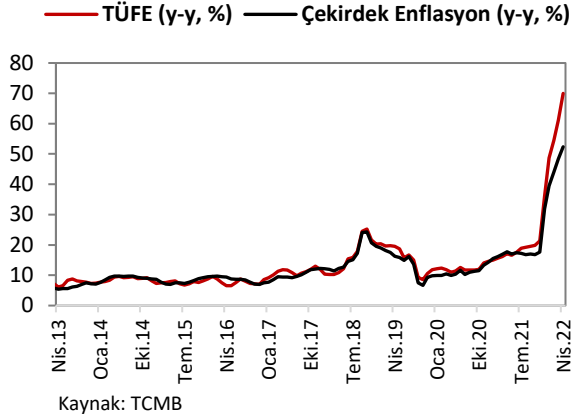

İmalat PMI

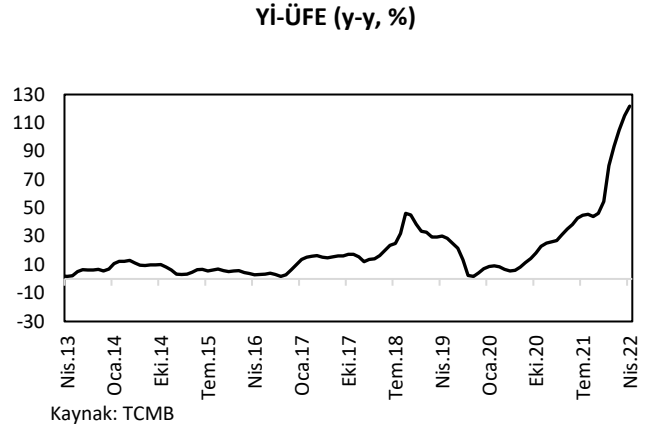

ENFLASYON GÖSTERGELERİ

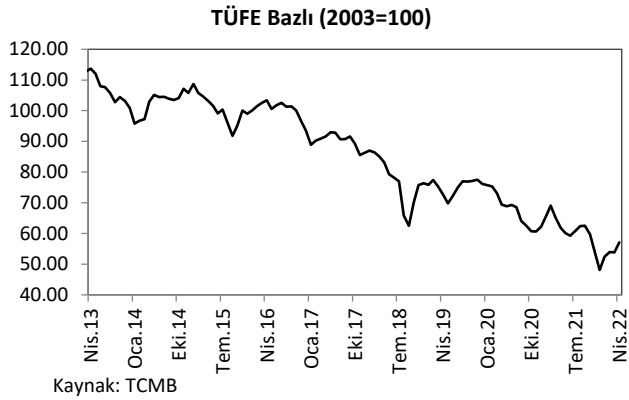
TÜFE ve Çekirdek Enflasyon

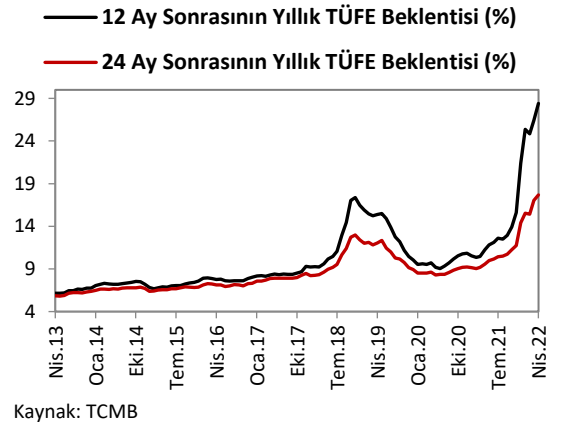
Yİ-ÜFE

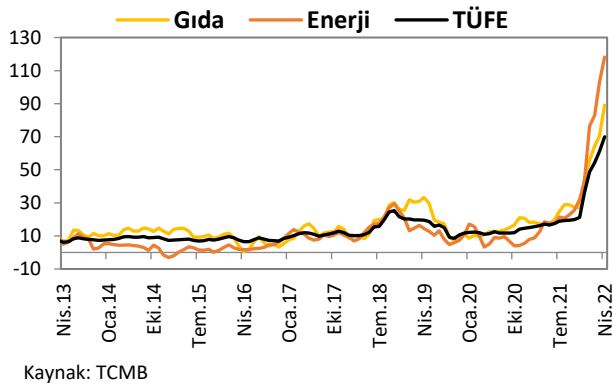
Reel Ektif Döviz Kuru

Enflasyon Beklentileri

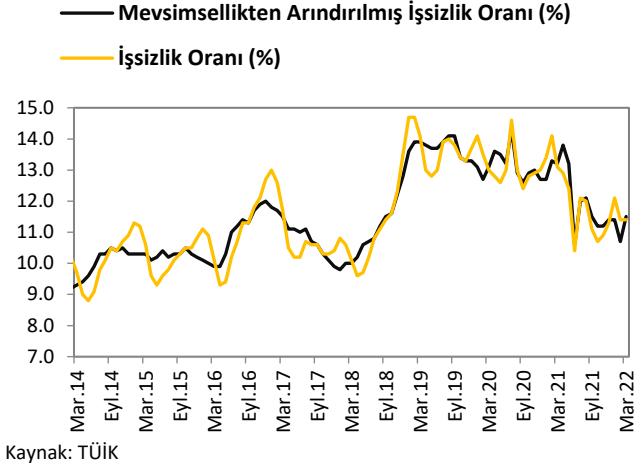

Gıda ve Enerji Enflasyonu (y-y, %)

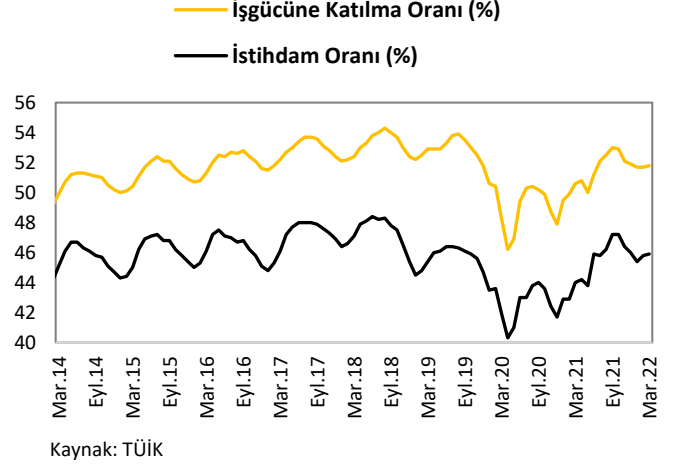

İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşsizlik Oranı

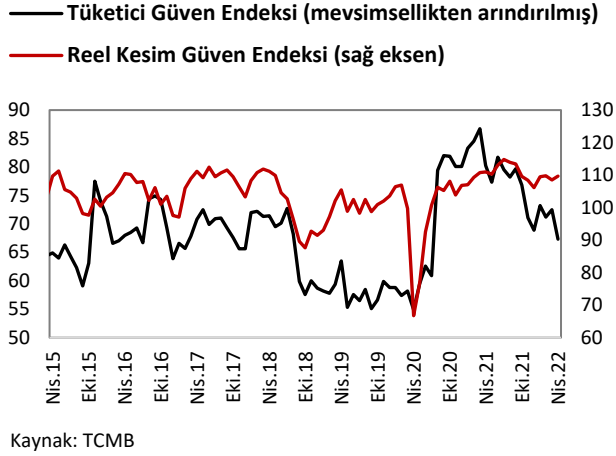

İşgücüne Katılım Oranı

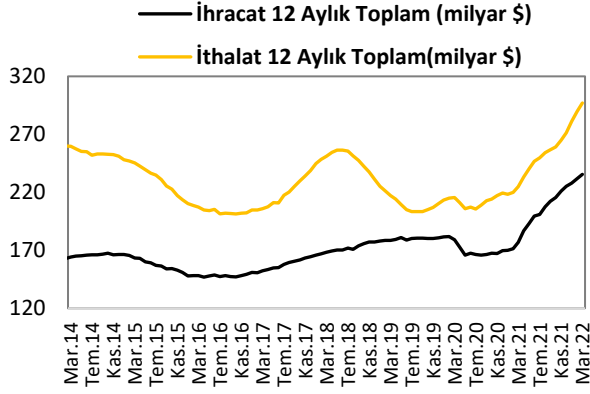
TÜKETİM GÖSTERGELERİ

Tüketici Güveni ve Reel Kesim Güveni

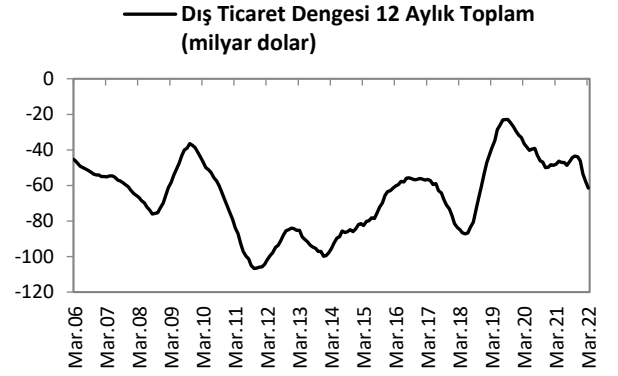
DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

İthalat-İhracat

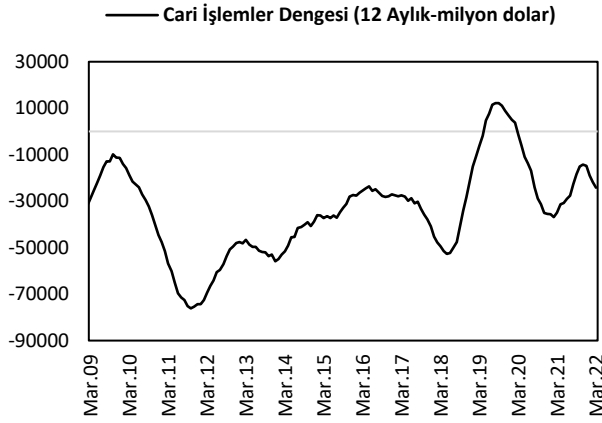
Kaynak: TCMB

Dış Ticaret Dengesi

Kaynak: TCMB

Cari İşlemler Dengesi

Kaynak: TCMB

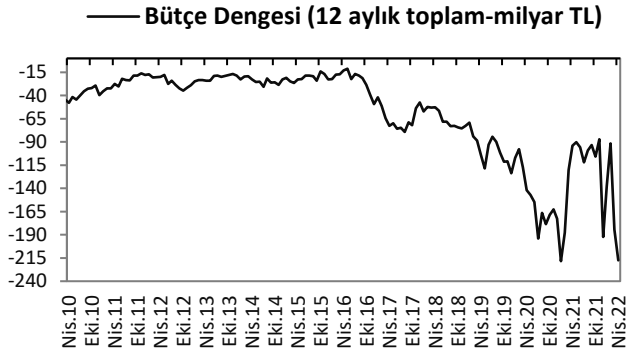
Sermaye ve Finans Hesabı

Kaynak: TCMB

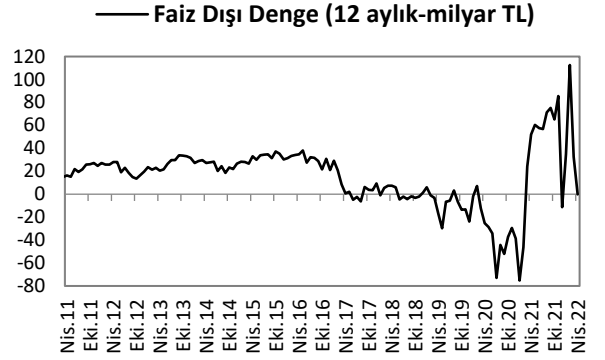
KAMU MALİYESİ GÖSTERGELERİ

Bütçe Dengesi

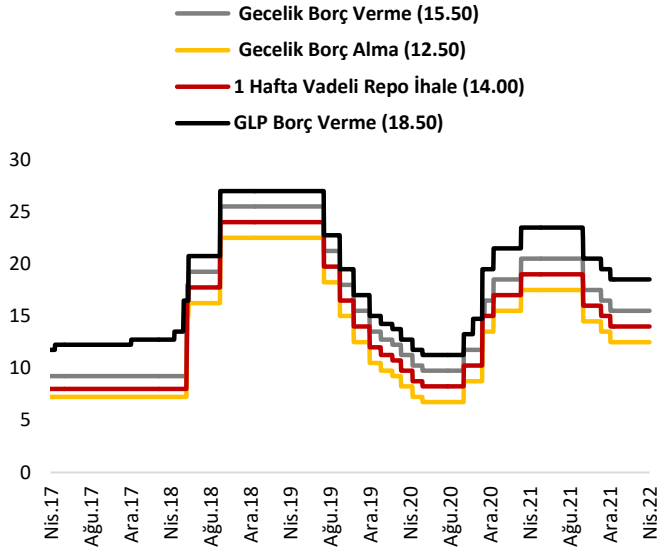
Kaynak: TCMB

Faiz Dışı Denge

Kaynak:TCMB

TCMB Faiz Oranları

Kaynak: TCMB

Türkiye Makro Ekonomik Görünüm

Reel Ekonomi					
	GSYH (Cari Fiyatlarla, milyon TL)	GSYH Büyüme Oranı (zincirlenmiş hacim endeksi, y-y, %)	İşsizlik Oranı (%)	Sanayi Üretim Endeksi (y-y, %) (takvim etkisinden arındırılmış)	Kapasite Kullanım Oranı (%)
2019	4,280,381	0.9	13.7	-0.5	75.9
2020	5,047,909	1.8	13.2	9.0	75.6
Son Yayınlanan	7,209,040 (2021)	11.0 (2021)	11.4 (Şubat 2022)	9.6 (Mart 2022)	77.8 (Nisan 2022)
Fiyat Gelişmeleri (y-y, %)					
	TÜFE	Çekirdek TÜFE	Yİ – ÜFE		
2020	14.6	14.31	25.15		
2021	36.08	31.88	79.89		
2022 (Nisan)	69.97	52.37	121.8		
Parasal Göstergeler (Milyon TL)					
	M1	M2	M3	Emisyon	TCMB Brüt Döviz Rezervleri (Milyon \$)
2020	712,833	2,457,543	2,575,195	145,007	81,240
2021	2,097,220	5,063,244	5,167,365	221,447	72,563
Son Yayınlanan (06.05.2022)	2,356,439	5,913,891	6,018,394	265,082	66,018
Faiz Oranları (%)					
	TCMB O/N (Borç Alma)	TCMB O/N (Borç Verme)	TCMB Haftalık Repo	TRLIBOR O/N	
2020	15.50	18.50	17.00	17.92	
2021	12.50	15.50	14.00	14.59	
Son Yayınlanan (16.05.2022)	12.50	15.50	14.00	14.59	
Mal Ticareti ve Cari Denge (Milyar \$)					
	Cari İşlemler Dengesi	İthalat	İhracat	Dış Ticaret Dengesi	
2020	-35.6	219.5	169.6	-49.9	
2021	-14.9	271.4	225.3	-46.1	
Son Yayınlanan	-5.5 (Mart 2022)	30.9 (Mart 2022)	22.7 (Mart 2022)	-8.2 (Mart 2022)	
Borç Stoku Göstergeleri (Milyar TL)					
	Merkezi Yön. İç Borç Stoku	Merkezi Yön. Dış Borç Stoku	Kamu Net Borç Stoku		
2020	1,060.4	752.5	968.9		
2021	1,321.2	1,426.6	1,474.8		
Son Yayınlanan	1,483.0 (Mart 2022)	1,626.9 (Mart 2022)	1,474.8 (2021-IV)		
Kamu Maliyesi (Milyar TL)					
	Bütçe Giderleri	Bütçe Gelirleri	Bütçe Dengesi	Faiz Dışı Denge	
2020 (Nisan)	108.4	65.2	-43.2	-26.15	
2021 (Nisan)	110.7	93.8	-16.9	1.66	
2022 (Nisan)	214.3	164.1	-50.2	-31.0	
Rasyolar (%)					
	Bütçe Açığı/GSYH	AB Tanımlı Genel Yönetim Borç Stoku/GSYH	Cari Denge/GSYH		
	2.7 (2021)	42.0 (2021-IV)	-1.8 (2021)		

Cem Erođlu	Müdü	cem.eroglu@vakifbank.com.tr	0216-724 30 80
Fatma Özlem Kanbur	Müdü Yardımcısı	fatmaozlem.kanbur@vakifbank.com.tr	0216-724 30 83
Naime Dođan Eriş	Müdü Yardımcısı	naimedogan.eriş@vakifbank.com.tr	0216-724 30 82
Bilge Pekçađlayan	Müdü Yardımcısı	bilge.pekcaglayan@vakifbank.com.tr	0216-724 30 84
Sinem Ulusoy Kasap	Müdü Yardımcısı	sinemulusoy.kasap@vakifbank.com.tr	0216-724 30 86
Selin Mumcu	Uzman Yardımcısı	selin.mumcu@vakifbank.com.tr	0216-724 30 88

Bu rapor Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan sağlanan bilgiler kullanılarak hazırlanmıştır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu bilgi ve verilerin doğruluğu hakkında herhangi bir garanti vermemekte ve bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan dolayı sorumluluk kabul etmemektedir. Bu rapor sadece bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hişbir konuda yatırım önerisi olarak yorumlanmamalıdır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu raporda yer alan bilgilerde daha önceden bilgilendirme yapmaksızın kısmen veya tamamen değişiklik yapma hakkına sahiptir.